

מקור המאמר בזהר פרשת בראשית דף מז ע"א-ב
מעלת העוסקים בתורה

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח
(תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ
פְּעַלְתָּ לַחֹסִים כִּי נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. תָּא חַוִּי, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא פָּרָא לְבַר נָשׁ בְּעֵלְמָא, וְאַתְקִין לִיה לְמַהוּי
שְׁלִים בְּפוּלְחָנִיה וּלְאַתְתְּקָנָא אֲרַחוּי, בְּגִין דִּיזְבִּי
לְנַהוּרָא עֲלָאָה דִּגְנִיז קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵי
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה טו) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ
יַעֲשֶׂה לְמַחְכֵּה לוֹ.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ל)

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדַרְשׁ מָאי הָאֵי דְקָא אֲמַרִּינָן כָּל
יוֹמָא הָעוֹלָם הֵבֵא, וְלֹא יִדְעִינָן מָאי קָאָמַר,
הָעוֹלָם הֵבֵא מִתְרַגְּמִים עֲלֵמָא דְאַתִּי מְלַמֵּד שְׁקוּדָם
שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לְבְרֹא אֹר גְּדוּל
לְהָאִיר וְנִבְרָא אֹר גְּדוּל שְׂאִין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה
לְשַׁלֹּט בּוֹ, צָפָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִינָן יְכוּלִין
לְסוּבְלוֹ לְקַח שְׁבִיעֵי וְשֵׁם לָהֶם בְּמִקְוָמוֹ וְהַשְׂאָר גְּנִזוּ
לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. אָמַר אִם יִזְכּוּ בְּזֵה הַשְּׁבִיעֵי
וַיִּשְׁמְרוּהוּ, אֲתָן לָהֶם זֶה לְעוֹלָם אַחֲרוֹן. וְהֵינּוּ

לְהָאִיר, וְנִבְרָא אֹר גְּדוּל שְׂאִין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְשַׁלֹּט בּוֹ. צָפָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִינָם
יְכוּלִים לְסוּבְלוֹ, לְקַח שְׁבִיעֵי וְשֵׁם לָהֶם בְּמִקְוָמוֹ, וְהַשְׂאָר גְּנִזוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. אָמַר,
אִם יִזְכּוּ בְּזֵה הַשְּׁבִיעֵי וַיִּשְׁמְרוּהוּ - אֲתָן לָהֶם זֶה לְעוֹלָם אַחֲרוֹן, וְהֵינּוּ שְׁכָתוּב הָעוֹלָם הֵבֵא,

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל
צְבָאָם. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח,
(תהלים לא) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר
צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ פְּעַלְתָּ לַחֹסִים
כִּי נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. בָּא רָאָה,
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פָּרָא אָדָם
בְּעוֹלָם וְהִתְקִין אוֹתוֹ לְהִיט
שְׁלָם בְּעַבּוּדָתוֹ וּלְתַקְּנָה אֶת
דְּרָכָיו כִּדִּי שְׂיִזְכֶּה לְאוֹר
הָעֲלִיּוֹן שְׁגִנְזוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְצַדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה טו) עֵין לֹא רָאָתָה
אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכֵּה
לוֹ.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ל)

יֵשֵׁב רַבִּי בְּרַכְיָה וְדַרְשׁ, מָה
זֶה שְׂאִינוֹ אֲוֹמְרִים כָּל יוֹם
הָעוֹלָם הֵבֵא, וְלֹא יוֹדְעִים מָה
אָמַר, הָעוֹלָם הֵבֵא מִתְרַגְּמִים
עֲלֵמָא דְאַתִּי (הָעוֹלָם הֵבֵא), מְלַמֵּד
שְׁקוּדָם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם עָלָה
בְּמַחְשְׁבָה לְבְרֹא אֹר גְּדוּל
לְהָאִיר, וְנִבְרָא אֹר גְּדוּל שְׂאִין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְשַׁלֹּט בּוֹ. צָפָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִינָם
יְכוּלִים לְסוּבְלוֹ, לְקַח שְׁבִיעֵי וְשֵׁם לָהֶם בְּמִקְוָמוֹ, וְהַשְׂאָר גְּנִזוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. אָמַר,
אִם יִזְכּוּ בְּזֵה הַשְּׁבִיעֵי וַיִּשְׁמְרוּהוּ - אֲתָן לָהֶם זֶה לְעוֹלָם אַחֲרוֹן, וְהֵינּוּ שְׁכָתוּב הָעוֹלָם הֵבֵא,

שָׁכַבְר בָּא מִקֹּדֶם שֵׁשֶׁת יָמִי בְרֵאשִׁית. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלַת לַחֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם: ע"כ מֵהַהִשְׁמָטוֹת.

דְּכַתִּיב, הַעוֹלָם הַבָּא. שָׁכַבְר בָּא מִקֹּדֶם שֵׁשֶׁת יָמִי בְרֵאשִׁית. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שם ל"א) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלַת לַחֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם:

(עד כאן מֵהַהִשְׁמָטוֹת)

וּבַמָּה יִזְכֶּה הָאָדָם לְאוֹתוֹ הָאוֹר? בַּתּוֹרָה. שְׁכַל מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, יִזְכֶּה לְהִיּוֹת לוֹ חֶלֶק בְּעוֹלָם הַבָּא, וְיִחַשֵׁב לוֹ כְּאִלוֹ בְּנֵי עוֹלָמוֹת, שֶׁהָרִי בַּתּוֹרָה נִבְנְהָ הַעוֹלָם וְנִתְקַן. זֶהוּ שְׁכַתוּב (משלי ג) ה' בַּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בַּתְּבוּנָה, וְכַתוּב (שם ח) וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיָ שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם. שְׁכַל מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בָּהּ, מִתְקַן עוֹלָמוֹת וּמְקַיֵּם אוֹתָם.

וּבַמָּה (ס"א זכ"י בר נש) יִזְכֶּי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְהֵהוּא נְהוֹרָא, בְּאוֹרֵייתָא. דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא בְּכָל יוֹמָא יִזְכֶּי לְמַהוּי לִיָּה חוֹלְקָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְיִתְחַשֵּׁב לִיָּה כְּאִלוֹ בְּאֵנִי עֲלָמִין, דְּהָא בְּאוֹרֵייתָא אִתְבְּנִי עֲלָמָא וְאִשְׁתַּכְּלַל הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (משלי ג) יי בַּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בַּתְּבוּנָה, וְכַתִּיב, (משלי ח) וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיָ שֶׁעֲשׂוּעִים יוֹם יוֹם וְכָל דְּאִשְׁתַּדֵּל בָּהּ שְׁכַלִּיל עֲלָמִין וְקַיִים לִיָּה.

וְתָא חַזִּי, בְּרוּחָא עֶבֶד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, וּבְרוּחָא מְתַקְיָמָא, רוּחָא דְאַנּוּן דְלַעָאן בְּאוֹרֵייתָא, וְכָל שְׁכֵן רוּחָא דְהַבֵּל דְרַבִּי דְבֵי רַב. מָה רַב טוֹבְךָ דָּא טוֹבָא דְאַתְגְּנִיז. לִירְאִיךָ לְאַנּוּן דְחַלִּי חַטָּאָה. פְּעֻלַת לַחֹסִים בְּךָ. מָאִי פְּעֻלַת דָּא עוֹבְדָא דְבְרֵאשִׁית. רַבִּי אָבָא אָמַר דָּא גֵן עֵדֶן, דְּהָא בְּאוּמְנוּתָא עֶבֶד לִיָּה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא כְּגוֹנָא דְלַעִילָא. לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ צְדִיקֵיָא (דף י"ז ע"ב)

וּבֵא וּרְאֵה, בְּרוּחַ עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא אֶת הַעוֹלָם וּבְרוּחַ הוּא עוֹמֵד, רוּחַ שֶׁל אֱלוֹ שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְכָל שְׁכֵן רוּחַ שֶׁל הַבֵּל תִּינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן. מָה רַב טוֹבְךָ - זֶה הַטוֹב שֶׁנִּגְנֵז. לִירְאִיךָ - לְאוֹתָם יִרְאִי חַטָּא. פְּעֻלַת לַחֹסִים

בְּךָ - מָה זֶה פְּעֻלַתְךָ? זֶה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. רַבִּי אָבָא אָמַר, זֶה גֵן עֵדֶן, שֶׁהָרִי בְּאִמְנוֹת עֲשֵׂה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא בְּאֶרֶץ כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה, לְחִזְק בּוֹ אֶת הַצְּדִיקִים. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים לא) פְּעֻלַת לַחֹסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. שֶׁהָרִי הוּא נִגְדַּ [בְּנֵי] אָדָם, וְהָאֲחֵר נִגְדַּ עֲלִיוֹנִים

קדושים. אמר רבי שמעון, גן העדן למעלה ונגד בני אדם הוא, [ואפילו האחר הוא נגד בני אדם] להתכנס בו צדיקים שעושים רצון רבונם.

ויכלו - שכלו מעשים שלמעלה ומעשים שלמטה. השמים והארץ - למעלה ולמטה. רבי שמעון אמר, מעשה ואמנות התורה שבכתב ומעשה ואמנות תורה שבעל פה. וכל צבאם - אלה פרטי התורה, פנים של התורה, שבעים פנים לתורה. ויכלו - שהתקימו ונתקנו זה בזה. שמים וארץ - פרט וכלל. וכל צבאם - סודות התורה, טהרות שבתורה וטמאות שבתורה.

הָדָא הוּא דְכְתִיב (תהלים לא) פְּעֵלַת לַחֹסִים כָּךְ, נִגְד בְּנֵי אָדָם, דְּהָא הוּא נִגְד (בני) אָדָם. וְאַחֲרָא נִגְד עֲלָאִין קְדִישִׁין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן גֵּן עֵדֶן לְעֵילָא וְנִגְד בְּנֵי אָדָם הוּי (ואפילו אחרא נגד בני אדם הוי) לְאַתְכַּנְשָׁא בֵּיה צְדִיקָיָא דְעַבְדֵי רַעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן.

וְיִכְלוּ, דְכָלוּ עוֹבְדֵי דְלְעֵילָא וְעוֹבְדֵי דְלְתַתָּא. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לְעֵילָא וְתַתָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עוֹבְדָא וְאוֹמְנוֹתָא דְאוֹרֵייתָא שְׂבַכְתָּב וְעוֹבְדָא וְאוֹמְנוֹתָא דְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה. וְכָל צְבָאָם אֵלִין פְּרִטֵי דְאוֹרֵייתָא אֲפִין דְאוֹרֵייתָא שְׂבַעִים פָּנִים לְתוֹרָה. וְיִכְלוּ, דְאַתְקִימוּ וְאַשְׁתַּכְּלִלוּ דָא בְדָא. שָׁמַיִם וְאָרֶץ פְּרִט וְכָלִל. וְכָל צְבָאָם, רַזִי דְאוֹרֵייתָא דְכִיּוֹן דְאוֹרֵייתָא מְסַבְּבֵי דְאוֹרֵייתָא.

סודות התורה, טהרות שבתורה וטמאות שבתורה.

ספר אור הזוהר (עמוד 76)

– פֶּרֶק אַ עֲנָף א' –

מעלת אמירת הזוהר והתקונים אפלו בלי הבנה

ה) למוד ספר הזוהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה.

למוד ספר הזוהר מרומם על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר ואף שיטעה בקריאתו, והוא תקון גדול לנשמה. לפי שהגם דכל התורה שמתיו של הקדוש ברוך הוא, מכל מקום נתלבשה בכמה ספורים, ואדם הקורא ומבין הספורים נתן דעתו על פשט הפשוט, אבל ספר הזוהר, הסודות עצמן בגלוי, והקורא יודע שהם סודות וסתרי תורה, אלא שאינו מובן מקצר המשיג ועמק המשיג.

(עבודת הקדש להחיד"א, מורה באצבע סימן מד)

ו) למוד הזוהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר

הטעם שכתבו זכרונם לברכה כי למוד הזוהר הקדוש נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר, משום דבכל התורה יש פרדים (פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד), ובכל למוד אינו נכר הסוד כלל, ואדרבה הקורא ושונה דעתו על הפשט לבד באין מבין אם יש סוד בתורה כלל, מה שאין בן ספר הזוהר הקדוש דהסודות הם בגלוי והלומד יודע כי ידבר נפלאות ורזי תורה והוא לא ידע, ולזה מועיל מאד לתקן הנפש.

(נפש חיים מערכת הו' אות ד', משם הגדולים להחיד"א)